

Проект „Фантастично читалище“

Сборник от научно-фантастични произведения

Списание „Криле“

1987 г.

София, 2014

Библиография

[Играта](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Велко Милоев. Списание „Криле“, брой 2 от 1987 г.

[Пет картини](#)

Фантастичен разказ. Автор Иван Ефремов. От руски със съкращения Ана Маркова. Списание „Криле“, брой 4 от 1987 г.

[Тези слънчеви, слънчеви зайчета...](#)

Фантастичен разказ. Автор Феликс Димов. Преведе от руски Ангелина Пиндикова. Списание „Криле“, брой 11 от 1987 г.

Играта

Научно-фантастичен разказ

Велко Милоев

– ...остава не повече от четвърт час – каза говорителят. – А докато чакаме сигнала за включване от командния център, ви предлагаме симфонична музика.

Джо Смит си доля бира в чашата.

– Мери – подвижна той по посока на кухнята – побързай! Ще изпуснеш предаването.

Жена му се появи на прага. Докато бършеше ръцете си в престилката, хвърли бегъл поглед към телевизора.

– Няма ли нещо по-интересно, Джо?

Учуди се като го видя така съсредоточен, дори леко се бе навел напред в креслото си. Никога не се бе интересувал особено от концерти.

– Това е програмата – отвърна той без да откъсва очи от екрана. – Или си забравила за предаването?

Мери го погледна объркано, после – телевизора, после – пак него.

– Господи! – извика тя. – Войната! Днес ли е, Джо?

Той кимна и отпи от бирата си.

– След четвърт час започваме.

– Господи! – възкликна отново Мери, – ще трябва да побързам с вечерята!

Тя се върна в кухнята и оттам се чу припряна потракване на съдове.

Концертът бе прекъснат. За секунда екранът остана празен. После показаха голяма зала, в която десетки цивилни и униформени мъже сновяха между всякакви апарати,

монитори, пултове, светлинни карти и какво ли не още. В дъното върху един наистина огромен екран се виждаше земното кълбо с ясните очертания на Европа, Азия и Африка. Джо знаеше, че така изглежда Земята от Космоса. Камерата се приближи към двамата, които седяха пред екрана.

Джо ги познаваше. Единият беше Лари Питерсън – един от най-известните телевизионни коментатори. Името на другия не си спомняше, но също го бе виждал по телевизията. Беше от генералите, които се занимаваха с политика, макар че не знаеше точно какви възгледи застъпваше.

– Добър ден – каза Лари Питерсън. – Днес нямаме време да повтаряме подробностите. – С помоща на нашата система от комуникационни супер-спътници ще наблюдаваме чрез Космоса или директно от Космоса събитията по цялата Земя, по всички континенти, дори в отделни градове. Благодарение на прогреса, днес вие ще се срещнете лице в лице с исторически събития. И така, това е основният център на стратегическото командване – той кимна към събеседника си – генерал Евънс.

Генералът театрално погледна часовника си.

– Днес е велик ден – каза той. – По понятни причини и аз ще бъда лаконичен.

Той натисна един от клавишите на пулта пред себе си. Върху телевизионното изображение на огромния екран се насложиха линиите на държавните граници и светнаха многобройни разноцветни точки.

– Червените точки са целите – най-големите градове и стратегически военни обекти на противника – генералът се усмихна с нескрито превъзходство. – Там сега е обявена тревога.

– И вероятно всеки момент ще дадете началото на военните действия – предположи Лари Питерсън.

– Военните действия започнаха преди петнайсет минути – спокойно заяви Евънс. – Но се надявам, че нашите зрители...

– Мери! – извика Джо. – Идвай, започнали са!

Отвори си нова бутилка бира, наля и докато чакаше пяната да спадне, отново се съсредоточи върху екрана.

– ...вече седемстотин и трийсет междуконтинентални ракети – обясняваше генералът. – Но стартовете продължават.

– Включване! – каза журналистът.

Моментално изпълниха нареждането му. Джо видя гола, червеникава равнина, над която стърчаха единствено самотни пилони. Но в следващия миг от малкото възвишение между тях изригна огън. Дългото десетки метри туловище на ракетата бавно, сякаш с усилие се измъкваше от шахтата, проблесна на слънцето като кула, подпряна на огнени стълбове и се устреми нагоре. Режисьорите дадоха общ план и сега се виждаше само дългата, пухкава, бяла опашка от дим, която изтъняваше високо в синьото небе.

Мери влезе и седна до него на дивана. Не беше свалила престилката си.

– Сложих яденето във фурната – каза тя. – После само ще я включим и ще стане за десет минути.

Джо сложи ръка на коляното ѝ. Това изразяваше едновременно и нежност и „замълчи сега“.

Нов взрив избухна в равнината. Ярка до бяло, огнената струя мачкаше сивата димна гъба, която бързо растеше нагоре, сякаш се мъчеше да догони ракетата. Самата ракета от това разстояние приличаше на тъмна чертичка.

– Не изглежда чак толкова страшно – отбеляза Мери.

– Генералът каза, че всяка от тях се разделя на десет части и всяка част е колкото трийсет от бомбите, които пуснаха над японците. Стигат до другия край на света, но улучват целта с точност до деветдесет метра, представяш ли си?

Мери ласкаво му се усмихна. Джо се вживяваше в тези неща.

– Нашата втора ударна сила – чу се гласът на генерала – стратегическата авиация е във въздуха.

В този момент камерите показваха безкрайна преливаща синева на небе и океан. Високо горе с грохот прелиташе внушително ято самолети. Само за няколко секунди то пресече небосвода и се загуби в искрящата далечина.

Като на парад, помисли си Джо.

– Джо – обади се Мери – къде ли е сега Том?

Той не отговори веднага, погълнат изцяло от екрана. Сега показваха самолетите съвсем отблизо. Източената и остра като игла носова част с мека извивка преминаваше в крилето и мощния корпус, боядисани защитно в мръсно-кафяви петна.

– Те имат телевизионни екипи навсякъде – обясни Джо – на корабите, във въздуха, на земята. И всичко се предава чрез спътниците... Том... Том сигурно е у дома си, каза, че ще поработи в градината днес следобед.

Мери го погледна с укор.

– Но Джо, аз говоря за сина ти. Нали е в авиацията...

– А, да – каза той. – Но неговата работа е на земята, не се безпокой.

– Сигурно има много грижи.

– Атомните подводници със стратегически ядрени ракети – обяви генералът.

Там, където бяха телевизионните камери, беше нощ. Огнени нишки разсякоха тъмнината на екрана и в надпревара

се понесоха косо нагоре. Засияха в червено облаците, пронизани от следите на ракетите.

– Красиво е, нали Джо? – каза Мери.

Отново включиха командния център. Сега големият екран над Лари Питерсън и Евънс бе запълнен от карта на Северното полукълбо, гледано от полюса. Джо се наведе напред, за да разгледа по-добре потоците от светещи стрелки и премигващи символи на ракети, кораби и самолети над Атлантическия и Тихия океан и над Арктика.

– ...а сините точки – обясняваше генералът – са оперативно-тактическите ракети на територията на съюзниците. Когато те влязат в действие, ще очакваме попаденията само след пет-десет минути...

– Изглежда няма да трае много дълго – каза Мери. – Какво има в програмата след това, Джо?

– Нищо – отвърна той. – Нищо не пише. Това е война, Мери, не можеш да предвидиш точно в колко часа ще свърши.

– Господи – въздъхна тя – бих искала да свърши по-скоро.

Сега журналистът беше взел думата.

– ...и аз се надявам, че вече всички са разбрали защо можем да си позволим това директно предаване. Но нека все пак не отбягваме деликатните въпроси, които навярно мнозина си задават...

Двамата мъже си размениха многозначителните усмивки на хора, които знаят повече от останалите.

– Разбирам – каза генералът – отбраната...

С няколко бързи докосвания по клавишите той промени изображението на големия екран.

– Плътните контури по крайбрежието на континента показват наземно базираната противоракетна отбрана за прехващане на цели в долните слоеве на атмосферата, а

звездичките – това са спътниците, пилотираните кораби и орбиталните станции, оборудвани с разузнавателна апаратура и лазерно оръжие...

Мери се притисна до мъжа си.

– Как мислиш, Джо, дали тази система е абсолютно сигурна?

Джо не й отговори, само се усмихна, прегърна я и нежно я стисна за рамото. Мери в никой случай не беше глупава, но жените просто не разбират тези неща.

На екрана пред тях тъмното звездно небе и неясните силуети на някакви детайли и прибори на преден план подсказваха, че предаването се водеше от космически апарат. В далечината, над синкавата ивица на хоризонта светеше малко кръгче. Операторите смениха мащаба и то се превърна в ажурна конструкция на спътник, После един тънък, ярък лъч светкавично прекоси разстоянието до него и го докосна. Последва безшумен взрив. Ослепително сияние заличи всички подробности на екрана.

– Улучи го! – извика Джо и скокна прав. – Улучи го!

– Наистина ли, Джо? – някак строго попита Мери.

Той се сконфузи и седна на мястото си.

– Разбира се, че ще го улучи – добави вече по-спокойно. – Това са най-добрите системи.

Изображението на екрана бе все още неясно, макар че гласът на коментатора от телевизията настояваше за изключително внимание.

– Какво ще стане сега, Джо? Нищо не разбирам. какво е това?

– Облаци – той вдигна рамене – ето там се вижда река, това набръчканото са планини... Сигурно от Космоса... Гледай!

Сякаш невидимо слънце внезапно бе изгряло под облаците и те засветиха ярко, а в следващия миг през разкъсаната им пелена изникна и започна бързо да набъбва огромната гъба на взрива.

– Бомбата – почти шепнешком произнесе Джо. – Пуснали са бомбата. Или може би, е ракета...

Върху огромния екран в залата на командния център една от червените точки бе започнала тревожно да пулсира.

– ...един от най-големите военни комплекси и три милиона жители – генералът сочеше именно тази точка.

– Мислиш ли, че всичко това е наистина, Джо?

Той я погледна озадачен.

– Разбира се, че как иначе?

– О, все си мисля, че утре ще дойдат да ни питат какво сме изпитвали и изобщо какво мислим за всичко това. Навярно е пак някой от техните трикове, заради рекламата и глупавите им анкети...

– Но този път е съвсем различно – възрази Джо. – Този път е наистина.

– Кой знае?

– Виж, още червени точки започнаха да мигат!

Отново включиха камерите от Космоса и те видяха взривовете. Край извиващата се линия на морския бряг, над широки равнини, с пръснатите из тях светли петна на градовете, сред безкрайната плътна зеленина на горските масиви, дори над кафявата голота на пустините – навсякъде никнеха и се разрастваха гигантски гъби от дим.

Джо стана и се огледа неспокойно.

– Искаш ли кафе, Джо? – ласкаво попита Мери.

– Не – каза той – случаят заслужава нещо по-добро.

Той отиде до бюфета и извади бутилка коняк и две чаши. Мери го гледаше разтревожена.

– Но Джо, не бива да се вълнуваш толкова! И този коняк след бирата...

Джо седна и напълни чашите.

– Днес е велик ден – каза той.

Екранът беше празен.

Екранът беше празен, но преди да успеят да се учудят, той отново светна – показваха залата. Генералът се оглеждаше неспокойно, после кимна на някой, който не се виждаше и се обърна към зрителите.

– При такава сложна ситуация, естествено, не са изключени аварии и дори поражения върху комуникационните спътници. Но е осигурено многократно дублиране и аз ви гарантирам, че предаването ще продължи до края.

Това, всъщност, не беше толкова важно. Коментаторът Питерсън пръв изрече въпроса, който беше и на устата на Джо.

– Но какво означава тази точка? – той сочеше към светещата карта на екрана. Там една светла точка пулсираше ярко, пулсираше там, където изобщо не й беше мястото, в тази част на света, която принадлежеше на тях и където не трябваше да има пулсиращи точки.

– Ядрен удар – мрачно отговори генералът.

– Но това е Ноуленд! – възкликна журналистът.

– Да – каза Евън. – Това е война в края на краищата. Взети са допълнителни мерки. Нека по-добре наблюдаваме хода на атаката.

– Казах ти, че това не може да бъде сериозно! – обади се Мери.

– Изглежда, че си права – промърмори Джо.

В същия миг цял рояк мигащи точки изгряха върху континента. Звукът се загуби, а малко след това изключиха залата. Видяха гъби. Още много гъби. Това продължи дълго и нищо не подсказваше, че скоро ще спре.

– Те прекаляват наистина – каза сърдито Мери и се изправи. – Да си играят с нас така... Това е... Това е просто жестоко... Аз също си лягам, Джо.

Той само вдигна глава и кимна, опита се да се усмихне. Мери се наведе над него и нежно притисна главата му към гърдите си.

– Милото ми момче... Не бива толкова да преживяваш заради идиотските им номера. Не искаш ли да спиш вече?

– Ще погледам още – каза Джо.

– Но не прекалявай с коняка.

На вратата тя се обърна.

– Лека нощ, Джо.

– Лека нощ, Мери.

Джо остана сам в стаята пред телевизора. За миг включиха отново залата. Джо успя да види Европа, Азия и Америка, осяяни с десетки пулсиращи точки, а пред големия екран нямаше никого. Пак последваха картините на взривовете. Спътниците прецизно и педантично насочваха суперобективите си към мястото на поредното попадение и на екрана растяха гъбите. Нямаше звук. Джо вдигна чашата си, но миризмата на коняка му се стори прекалено остра и я остави. Беше отвикнал от силните напитки.

Образът внезапно изчезна. Джо се изправи, застана пред телевизора. Не знаеше какво точно трябваше да направи, а и не беше сигурен, че апаратът е повреден. Завъртя няколко копчета, но това нямаше резултат. Образът се появи след малко сам и отново на екрана безшумно се издигаха сивите

гъби на взривовете. Нищо друго не се виждаше освен тях, сменяха се на почти равномерни интервали една след друга, една след друга. Джо започна да ги брои. Това трая няколко минути, през които той продължаваше да стои прав пред телевизора. После екранът отново ослепя.

Джо отиде до прозореца, отмести завесата и се взря в тъмното небе. Върна се, изключи безполезния телевизор, поколеба се и пак го включи. Помисли си дали да събуди Мери, но се отказа. Влезе тихо в кухнята и си извади нова бира. Старата беше изпита едва наполовина, но вече се беше стоплила. Отпи няколко глътки както беше прав и на пръсти се върна в стаята.

Седна в креслото си, взе шишето от коняка и внимателно разгледа пъстрия му етикет. Това успя да запълни съвсем малко време. Вгледа се в празния светец екран на телевизора и си спомни пулсиращите точки. Стана, отиде до телефона и вдигна слушалката. Постоя така, но не можа да си спомни някой, на когото би искал да се обади сега. Дали все пак да не извика Мери?...

По-добре е да влезе тихо при нея, тя сигурно не спи и ще му се обади. Наистина беше време и той да си ляга. На прага се спря и се послуша. Беше тихо. Съвсем тихо.

Той отвори вра...

Пет картини

Фантастичен разказ

Иван Ефремов

Разказът се публикува за първи път на български език.

Крес – операторът на главната антарктическа станция ППВ се наведе над графика, когато от глъбината на екрана го повика приятелски глас. Зарадван и мъничко смутен от внезапното обаждане, той се вглеждаше в лицето на училищния си другар. Същият – и все пак различен... Сякаш нещо друго е отпечатано върху самата същност на човека, в него са по-различни и усмивката, и очите.

– Не те очаквах толкова бързо. Само преди два дни показвах вашето завръщане. Защо кацнахте на древния космодрум Байконур вместо на Ел-Хомра?

– Ще ти разкажа после. Включиха ме само за четири минути – колкото да науча шифъра на канала ти за гости.

Крес съобщи необходимите цифри и добави:

– Можем да се видим още днес в двадесет часа по среднопланетно време на Източното полукълбо. Дойде моят ред да гледам петте картини, а ти също не си ги виждал. Ще ми открият канала за гости, макар това да съвпада с дежурството в направляващата кула. Впрочем, ще видиш още двама стари приятели. Поканих нашия Алк – той така си и остана художник. Ще дойде и самата ТА...

– Нима тя вече се е върнала от Петте Тъмни Звезди?

– Ще я видиш, защото именно тя, нейната група намери петте картини. Тя ще даде обяснения на изложбата в Съвета за звездоплаване.

Скъпернически отмерените минути изтекоха. Крес се върна към графика за транспортировката. Важността на задачата не го смущаваше, той беше участник в оводняването на пустините Калахари и Намиб в Южна Африка. Сега предстоеше да се прехвърли цяло море прясна вода на Австралийския материк. Преди стотици години непресметнато оросяване на пустините с подземни води доведе там до масово осоляване на почвите, а недрата на материка можеха да дадат само силно минерализирана вряла вода.

Опресняването на морската вода не беше проблем, ала отровната дестилирана вода трябваше да се подлага на сложна химическа обработка. Отдавна бе известно колко много вещества, макар и в нищожни количества, бяха разтворени в сложната структура на водата – минерала, считан някога за най-простия. Без тези вещества водата не можеше да служи на живота, а колосалните количества, необходими за оросяването на целия материи, изискваха толкова труд, че не оправдаваха нито земеделието, нито скотовъдството в Австралия.

Както винаги, изход от задънената улица се намери порано, отколкото се очакваше, и то в неочаквано направление. Изобретен бе способ за пренасяне на водни молекули в потоци от заредени частици. Създаваше се нещо като ураганен вятър, който издигаше исполинската си дъга в стратосферата и пренасяше всякакви количества вода. А тук, на ледения щит на антарктическият материк, неголяма термоядрена станция даваше кубически километри прясна вода.

Планетарният икономически съвет тържествуваше, че се отказва на времето от проекта за разтапяне на антарктическите ледове и повишаване нивото на океаните. Нямахше нужда да се смесва прясната вода със солената, когато сега стана възможно да се изливат огромни количества от нея във всяка точка на планетата. След промивката на осолените почви на Австралия, предстоеше оводняването на Сахара, промиването на Голямата Солена пустиня в Иран, създаването на пресноводни езера-морета в Централна Азия.

Крес се свърза със станцията, укрита дълбоко под слоя лед. Всичко беше готово за създаването на зареден поток. Непредаваемо ниското бръмчене на излъчвателите затрудняваше разговорите, даже в добре изолираното помещение на главния пулт. Крес включи сигналите за предупреждаване.

Крес още веднъж провери настройката и влезе в миниатюрната кабинка, мълниеносно устремила се към 1600-метровата кула за наблюдение. Някога хората се стараеха да скрият всичко най-важно под земята – отглас от епохите на опасности и войни. Сега повечето наблюдателни и управленчески постове се намираха във високи кули. Считаше се, че човек, извисен над земята, по-добре усеща себе си и концентрира в себе си възел от напрежение и внимание.

Стаята върху кулата се люлееше, но не трептеше под нескончаемите ветрове на Антарктика. Антивибраторите надеждно охраняваха човека и неговите прибори. Крес седна удобно, обхващайки с поглед четирите големи екрана. В двата крайни се виждаха, подобните на бавно поклащащи се цветя, насочващи кули на островите Макуори и Принц Едуард. От Крес ги отделяше повече от четири хиляди километра. Кривината на земната повърхност не позволяваше от такова

разстояние да се види най-високия земен връх – Джомолунгма, но въртящите се синхронно с планетата спътници обезпечаваша телевизионните предавания.

След няколко минути животворен дъжд ще завали над пустините на Западна Австралия. Една след друга кулите съобщаваха за преминаването му. Макуори, Тасмания, Балларат, Мосгрейв... Непрекъснат обилен дъжд над половината материк. Чак в края на дежурството може да се намали наполовина интензивността му, но не повече.

Крес огледа лентите, които бавно се показваха в прозорчетата на приборите. Мелодично и ритмично поеха охранителните автомати. Всичко е наред! И операторът превключи страничния екран на своя личен канал. Точно в дванадесет часа от него го приветствуваха приятелите.

Току-що завърналият се звезден летец Ниокан, художникът Алек с ласкавото си и безпомощно изражение на удивено дете... Те едва успяха да се погледнат един друг и да разменят по няколко фрази, когато на четвъртия екран се появи ТА. Тя стоеше в кръгло помещение под просветкащия многоканален приемник ТВФ. Този запис беше направен преди около два месеца.

Изследователката на древното изкуство не скриваше щастието си. Действително беше изключителен шанс за изследователи да се натъкне сред милиардите произведения на живописата, натрупали се за столетия, на нужните картини.

В миналото изкуството много изоставаше от живота. Беше поразително да се наблюдава с какво упорство художниците, когато човечеството беше на прага на Космоса, продължаваха да рисуват ландшафти и натюрморти, забавляваха се с игри на цветовете и постепенно стигнаха до пълното отрицание както на формата, така и на съдържанието. Годините на

търсене не донесоха даже една единствена космическа картина, създадена по маниера на времето – върху платно с минерални бои на маслена основа.

Бяха известни множество графики, служещи за илюстрации на древните книги за бъдещето, които са считали белетристиката втора ръка и отпечатвали на най-долнопробна хартия, непозволяваща добър отпечатък. Тя се разпадаше на прах след тридесет години. Само обвивките на тези евтини книжки са били цветни и тъкмо за тях се създавали и цветните илюстрации.

Нито музеите, нито специалните художествени издания са се занимавали с тези картини, оценявани съвсем ниско. Най-поразителното беше, че в този период от историята художниците са създали колосално количество нелепи произведения. Орнаменталното изкуство изведнъж започнало да се цени като отражение на дълбоки идеи и станало познато под названието абстрактна живопис или скулптура. В този период са живеели много хора с лош вкус, затичани подир модата, така нареченото масово увлечение по музика, дрехи, изкуство, засягащо даже човешкото поведение.

Не изведнъж са разбрали, че изкривените и раздробени форми, перспективите и цветопреходите представляват закономерния в психиката на шизоида стремеж към извращаване на обкръжаващата действителност. За това време милиони нелепи картини и чудовищни скулптури, повече прилични на утилитарни детайли, са запълвали музеите, наравно с произведенията на противоположното направление – увлечено по натуралистичните планове. Сред тях потънали картините на скулпторите, на истинските художници, търсачите на нов дух в настъпващата нова историческа епоха.

Накрая, преглеждайки микрофилмите на старите албуми, изследователите откриха художника, посветил себе си на Космоса. Мненията на експертите се разминаваха, когато въпросът опря до истинското му име. Някои смятаха, че то е било „сокол“ – руското название на хищна птица. Други откриваха смисъла му в руската дума „сок“, означаваща течност на растение или плод.

ТА упорито продължаваше търсенията си и така намери и петте картини. Находката предизвика жив интерес – беше открит единственият руски художник на Космоса, творил в самото начало на космическата ера.

Накрая му дадоха нежното прозвище „Руският Сокол“ и планетата сега гледаше цветните електронни репродукции на картините му.

Те се появяваха на екраните, съпровождани от обясненията на ТА. На първата картина бялата следа на звездолет прорязваше заплашително виолетовото буреносно небе на Венера, обсипано от пурпурни ивици. Бледите зелено-гълъбови огънчета на електрическите бури избухнаха над виолетовия океан.

Върху втората и третата картина можеха да се видят различни ракурси на планетите с двойни звезди. Резките колебания в температурите там правеха невъзможен живота от земен тип, но животът въпреки всичко съществуваше във вид на кристали. Върху едната картина имаше червено слънце, върху другата – гълъбово и дисковиден земен звездолет проникваше в света на двойното слънце и кристалния живот.

Четвъртата картина беше посветена на първата среща между земи хора и мислещи същества от друг свят.

Художникът не се беше опитал да изобрази тези същества, вероятно защото по негово време са господствували идеите за многообразието във формите на мислещата материя. Той е нарисувал среща с творението на чужда цивилизация – гигантски електронен мозък, управляващ с роботи автоматичните устройства на планетата.

Върху петата и последна картина личеше автоматична станция, която взимаше проби от атмосферата на Сатурн.

Картините се повтаряха върху екраните в бавен ред. След това се уедриха отделни детайли и екранът угасна.

– Порази ме най-силно невероятното му въображение! – възкликна ТА. – Та те още нищо не са могли да видят в Космоса, освен собствената си планета и Луната. Но колко вярно е нарисувано всичко!

– Удивен съм – присъедини се Алек. – Особено щом разбрах, че този художник е живял във време, когато човек вече е загубил първобитните си възприятия... Но още не е достигнал синтез между емоции и интелект.

– Аз разбирам! – възрази Крес. – Човешкият мозък инстинктивно е схващал законите на Космоса и ги е въплътявал в образи.

И затова художникът е предугадил изумрудните оттенъци в дисперсното сияние на Сатурн, виолетовото небе на Венера и електрическите бури.

– Тогавашната научна фантастика е показала поразителна способност да „вижда“ онова, което никой още не е видял – замислено вметна Ниокан.

– И въпреки всичко нито една от петте картини не предава усещането от първото кацане на неизвестна планета, възторга на очакването и тревогата от възможната опасност, вероятността от ужасно разочарование при близка среща.

– Особено, когато се очаква среща с разумен живот – каза ТА.

– О, да, когато ви се привиждат постройките и мостове в планините и овразите или канали в равнините. И колкото повече се приближавате, толкова повече откривате, че виждате всъщност илюзия, че това е игра на пренапрегнатото въображение.

– Спомнете си странните планети, където даже облаците крият насочени към нас копия. Гъстата мъгла се извива като гигантски дракон и ви гледа упорито и сляпо, скривайки под себе си мрачните и зловеци планини... – И ТА отпускна глава, сякаш си спомняше тъмните планети, впечатлението от които още не можеше да изтрие сияещата прекрасна Земя.

– Главното е – забеляза Ниокан – това общо чувство за безкрайността на Космоса тук, редом, зад прага на нашия земен дом.

– Действително няма предел в желанието ни да изследваме неговите бездни! Разнообразието на Вселената е неизчерпаемо – спокойно забеляза Крес.

Другарите му отвърнаха с жестове на съгласие...

Думите му потънаха в гръмкото ехо на рязък звук.

– Довиждане приятели! – Крес изключи канала за гости.

Крес усили захранването и търпеливо чакаше края на бурята. Той се стараеше да си представи хората от миналото, които пристъпиха първи към Космоса... Онези първи строители на обществото, които започнаха да предвиждат и покоряват неустойчивата и неопределената преди това, съдба на човечеството.

Тези слънчеви, слънчеви зайчета...

Фантастичен разказ

Феликс Димов

Вчера се завърна от експедиция към Алциона космокрайцерът „Ветровит“ – кораб клас екзохронен, който стартира преди месец от втория симетричен спътник на Слънцето. Командирът на кораба Антон Ремезов съобщи в нашата редакция, че Алцион внезапно е престанала да излъчва светлина. Той отказа да коментира новината, като се позова на недостатъчната информация.

Завършва подготовката на нова аварийна експедиция, която ще се отпрати към мястото на катастрофата. Интересно е, че астрономите, които се занимават с оптически методи за изследване, ще могат да потвърдят думите на Ремезов едва след 192 г. – и именно тогава ще достигне до нас сигнал от звездното натрупване на Плеядите, което ще загуби едно от най-прекрасните си светила. Засега учените не могат да разгадаят странното явление.

(Из вечерната телевизионна емисия)

Оля чу през сън плача на Тошка. Изглежда момченцето се бе отвило и не се сещаше да се завие. Трябваше да стане, да го успокои, да му даде вода, но нямаше сили да се събуди. Оля не допускаше до Тошка електронните бавачки и затова напоследък не си доспиваше. Нищо, нищо, потърпи, сине...

Накрая с мъка повдигна натежалата си глава. Леглото до нея беше празно, значи Ант още не е лягал. Учуди се, че докато стане, Тошка млъкна. Но не спеше: стоеше в

креватчето и възторжено ловеше с пухкава ръчичка слънчево зайче. Зайчето не отскачаше: суетеше се на едно място и даже ласкаво се допираше до преследващите го неловки пръстчета.

До този момент Оля действуваше автоматично и чак сега се събуди окончателно: та това слънчево зайче като нищо щеше да разиграе нейното дете! И откъде се е взело в два часа през нощта...

Тя се огледа да види дали няма отблясъци отнякъде, но не откри нищо подобно. А после се отказа да търси, забелязвайки нещо странно: когато малчуганът закриваше слънчевото зайче, светлото петно не прескачаше на ръката, а оставаше на стената, като ту бавно изпълзяваше изпод дланта, ту се криеше обратно.

Оля улови зайчето – безплатно, с неуловима твърдост – огледа отново стаята, но пак не откри източника на светлина. Тя внимателно отвори ръце, като че се боеше да не чуе звън от счупено стъкло. Зайчето се шмугна под вратата забързано.

Оля зави сина си, набързо смени халата с домашен комбинезон, закопча ципа и изскочи в коридора. Зайчето сякаш това и чакаше, потанцува на прага и бавно запълзя напред, сякаш я викаше. Оля свали пантофката си, опита се с бос крак да заличи от пода златната следа. Зайчето за миг преодоля коридора, запълзя по вратата и се вмъкна през ключалката в кабинета на Ант.

Оля се вбеси.

– Ант, какво става? – попита тя, отваряйки тежката врата. И замижа.

Стените на кабинета бяха осеяни със зайчета. А посред стаята в кръг седяха четиримата космонавти от „Ветровит“ –

целият му екипаж. Не си ли бяха омръзнали до смърт за месец (времето на полета им)?

Оля поздрави всички, но не можеше да отдели поглед от лицата им, които придобиха смутено изражение.

Най-добре от всички (разбира се, освен Ант) Оля познаваше най-възрастния – Зямчиков, бащата на Шурка; какво детство имаха в общия двор. Той беше едър и трудно подвижен, но това не му пречеше да прониква във всяко ъгълче на кораба. Вдясно седеше щурманът – холандец Гийом Лакро и усилено размахваше ароматична пръчица. Тънка вълна тонизиращ аромат се разливаше по кабинета.

Четвъртият член на екипажа стоеше с гръб. Матова шия, късо подстригана коса. Това беше Айя – суховата, недостъпна и изглеждаща много по-възрастна, отколкото е. Впрочем, нейната суховатост идеше от срамежливостта ѝ. Тя дойде последна на кораба, преди две години, но Ант досега нямаше случай да съжалява за избора си.

Оля почувствува, че имат сериозен разговор. Не ѝ беше по сърце тази нощна беседа. Откога започнаха да крият от нея? Значи не случайно Ант не ѝ разказа нищо за Алциона? Пред очите му гасне звезда, а той, видите ли, „няма информация“! Как се хвана на въдицата му!

Оля застана пред мъжа си:

– Не разбирам, Ант. Какво ви е, да не сте виновни за Алциона?

– Виновни ли? Заради Алциона – не! – Ант като че ли едва сега дойде на себе си, вдигна глава и на нея изведнъж ѝ се стори, че на лицето му, вместо очи, горят две слънчеви зайчета. – Но не искам същото да се случи със Слънцето!

– Да не би тези?... – Оля преглътна буцата в гърлото си и се обърна към зайчетата. Гийом услужливо побутна стола към нея и тя седна машинално.

– Хубава беше звездичката! – Льоша порови в планшетката и измъкна рисунка на ослепително небесносиньо светило. Даже от листа то режеше очите със своята неонова яркост. – Най-силното слънце от Плеядите.

– Прекрати, смешнико! – прекъсна го командирът и взе в ръка тенекиена кутия. Изведнъж, след кратка заповед, зайчетата едновременно слязоха от стените, прелетяха стаята и се изсипаха в кутията. Тя се оказа прекалено широка, всички се превърнаха в едно петно на дъното.

– Те... чуват ли? – попита Оля, подбирайки трудно думите.

Ант не отговори веднага. Постоя, като се заслушваше.

– Така се споразумяхме от самото начало. Засега не сме спорили. А по-нататък ще видим...

– И те могат да общуват с нас? По свое желание?

– Там е работата, че не можем да уловим думите им без прецизна електроника. А те могат да се свържат с всеки човек. Общуване от мозък в мозък...

– Странно: мозък в тяло без плът.

– Тази планета е пълна със странни неща. И тяхната нова форма в това число.

– Нова? Почакай... А старата?

– Най-обикновени хора, Оленце. Даже приличат на нас! – Зямчиков измъкна от планшетката няколко листа.

На рисунките действително бяха изобразени хора. Земни хора. Може би само бяха облечени необичайно. А освен това, детското изображение на лицата им. Не уродливо изображение, което съхраняват до дълбока старост лицата на

лилипутите, а друго – смело, гениално-съвършено, като при вундеркиндите.

– Удивителни същества. Изглеждат като възрастни деца.

– Да, приличат – неохотно се съгласи Зямчиков. – Ето този красавец, например, е на 311 години според нашето летоброене. Ти между другото го познаваш. Той преди малко занимаваше твоя Тошка.

– Нищо не разбирам. Разкажи ми, Ант. Нали около Алциона никой преди вас не е открил живот?

Тя пак се обръщаше към мъжа си. Защо скри от нея? Какво право има той да докарва такива гости на Земята? Защо ги пусна в квартирата? И най-важното, не можа ли този учен съвет да потърпи до сутринта?

– Около Алциона никой и не е търсил живот. А си струва! – Ант престана да обикаля стаята. – И ние, и другите преди нас се ограничаваха да го търсят на планетите. И намираха само руини от цивилизации. А те – Ант разклати кутийката, – те са израснали от старата обвивка, отхвърлили са я. И, както стана ясно, би трябвало да се търси направо в пространството.

Командирът взе ароматната пръчица от Гийом и вдъхна нежната струя.

– Имало някога весела планета, населена с интересни и силни хора. Разумът се развивал нормално. Енергията била достатъчна. Имали даже благоразумието да не съсипват природата. Нищо не им липсвало. Унищожавали злото в зародиш, даже едва го познавали. Мечта! На светлинни години край тях нямало по-щастливо общество.

Ант огледа слушателите, но никой не проговори.

– Особено внимание обръщали на децата, над тях треперели хора и роботи. Ако се случело да умре дете,

обявявали траур на планетата. Децата не трябвало да познават нито страх, нито болка...

– Прекрасно – не издържа Оля.

– И още как! Само че, разумните хора от Алциона пропуснали важен момент: децата все по-късно ставали възрастни. Безболезненото съществуване и безгрижието не пречели на умственото им развитие. Но затова пък у тях не се пораждала потребност да мислят за обществото като цяло. Та няма детето е способно да мисли за обществото? Единствената непреходна ценност за тях бил култът към тялото и ума. Всичко им било разрешено, освен, може би, да си причиняват зло. Всички станали добри. Планетата стремително се подмладявала: та нали и на 30 и на 300 г. всеки си оставал дете. Раждаемостта спряла. Представяш ли си, Оленце? Цяла планета с деца. Безсмъртни деца...

– Още не мога да разбера защо е станало така? – попита Оля.

– Детството свършва, когато се налага да се бориш за съществуването си, да мислиш за живота на близките си, за чуждите беди и съдби. А те не трябвало да се грижат за нищо, за тях се грижели машините. В моя модел има само едно слабо звено: защо последните останали възрастни са допуснали катастрофата? Трябва да гадаем. Може би прекалено бързо този процес е излязъл от контрол. Без да е имало признаци за опасност. Планетата била забравила думите „не трябва” и „заради какво”. Не е имало кой да отбележи, че цялото население на Алциона се състои от подрастващи, на възраст от 15 до 300 и повече години. Ето погледни: тук имам двеста човечета. Двеста момченца и момиченца!

Ант с ожесточение повдигна капака на кутийката, позволи на едно зайче да излезе и затвори останалите. Слънчевото зайче побягна по ръкава му, настани се на рамото и го погледна. Оля можеше да се обзаложи, че то се усмихва.

– Погледни – повтори Ант. – Вече ги различавам. Това е Пти. Само се замисли: той е на 311 г., а още дете. Ето, например: той чу, че Тошка плаче и се втурна да го утешава. Между другото, 200-те дечица, към които се привързахме по време на полета, не смятат, че трябваше да ги спасим, че по тяхна вина загина Алциона.

Ант изведнъж замълча. Нима можеше да обясни, че те просто не знаеха какво да предложат на хората, за да защитят този нещастен народ, двойно по-нещастен, защото не осъзнаваше своето нещастие? Осмо денонощие, откакто отлетяха от Алциона, те си блъскаха главите, а проблемът си оставаше. Екипажът сметна за нужно да спаси остатъците от братската цивилизация. А в настоящия момент съществуваше една единствена мисъл: по какъв начин да окажат помощ на бедстващите същества. Та нали взаимопомощта се поглъща от кръвта на хората още с майчиното мляко!

Ант каза:

– Предлагам всеки да повтори заради Оля нашите аргументи. Започни ти, Айя.

– Добре. Но трябва да завърша това, моето пропуснахте Вие, командире. В изкуството на алционците особено бил развит мотивът за свободата. Особено – свобода на тялото. Мечтата за полет се зараждала бавно. След излизането в Космоса се родил нов лозунг „Пространството без звездолети“! Стигнали до идеята за граничните снопове, съществуващи едновременно в обичайното и в двумерното пространства, снопове, на които са подвластни скоростта и Времето. Оттук

започнало всичко! Космическата ера! Безпределни възможности за пътешествия! Покоряване на Вселената! На кратко, общ преход към същите тези „зайчета“. Подрастващите били привлечени от нова играчка, а се оказало, естествено, че няма кой да им каже „Спрете!“

Льоша въздъхна и затвори планшетката:

– Зловеща картина! Това по-скоро е по моята специалност, въпреки че не смеем да правим точни предположения. И все пак, ако някой трябва да се занимава със загадката, то това са, разбира се, теоретиците на Времето. Защото поголовното прераждане разтревожи всичко около Алциона. Обикновеното пространство, свързано с двумерното, временно се е деформирало в петмерно, за да се освободи от излишната енергия. При това тяхната звезда се изхитрила да се обърне наопаки и основната ѝ маса останала там, в петмерното. Започнало такова космотресение – плакало тяхното слънце заедно с 18-те милиарда души население! Вярно че успяхме да затворим в кутийка 200 аборигени, но къде са останалите – самият Айнщайн не би могъл да разбере!

Сега имаме една единствена грижа – къде да ги денем! Да ги върнем обратно? Би било жалко. Сприятелихме се. Да ги заселим на Земята? Но кой ще даде гаранция, че след време няма да преобърнат и нашето светило?

– Свърши ли? Нищо ли няма да добавиш? – попита Ант.

– А какво да добавя? – Льоша вдигна рамене. – Няма да ми е весело да спя в една стая с младенец, който си играе с атомна дрънкалка. Трябва да върнем гостите на мястото, откъдето ги взехме и да ги помолим да забравят пътя към нас. И това ще бъде достатъчно мека присъда. А какво да правим? Обидените „зайчета“ могат и да отмъстят.

– Но ти знаеш, че това не е така! Те са добри! – възмути се Айя.

– Аз, разбира се, знам. Както и ти. Но аз разсъждавам така, както биха разсъждавали останалите земни жители, които не ги познават. За съжаление, освен нас четиримата никой не ги познава. А истината може да бъде затъмнена от привързаността ни към тях. Но все пак ние трябва да решаваме.

– Деца-богове – каза Ант. – Двеста прекрасни, всесилни и безгрижни богове, чужди на нашата Земя. Със знания, от които сме, ах, колко далеко!

– Трябва да ги пуснем – прекъсна го Айя. – В хуманоиден вид.

– Нима можем? – попита Олга.

– По-лесно, отколкото ти превръщаш електронния сигнал в лека вечеря – промълви Гийом.

– Тогава защо не се погрижим Земята да престане да им бъде чужда?

– Но как?

– Трябва да се помисли! – Оля стана. – Според мен, трябва да върнем детството на всеки един от тях. Да повторим ново детство на Земята. И задължително с майка. В семейство...

Тя се изчерви. Съдейки по очите на Ант, които станаха потопли, истината бе някъде близо.

– Ние достигаме до тази мисъл – каза Ант тихо. – Различни семейства има на всички материци. И майките са различни.

Ант се приближи към Оля, силно обгърна раменете ѝ. И това пак означаваше много повече от това, което направи и каза.

– Значи, въпросът е решен?

– Една подробност – Гийом помръдна на стола. – Необходимо е морално оправдание, защо сме били принудени да скрием от човечеството своя експеримент.

– Щурманът е прав – поясни командирът. – Коя майка ще се съгласи да възпитава подхвърлено дете заедно със собствените? Възниква проблемът за добрата мащеха. А ние сме длъжни да не ги опазваме от малките нещастия: от изгаряния, от убождания, от падания, от удари. Тоест, от това, от което ги е обграждала Алциона. Налага се изводът: майките не трябва да знаят за техния произход. Следователно и никой на земята.

– А самите те? – не издържа Айя.

– Те още повече! – твърдо отговори командирът. – Стигат им грижите с генетичните особености, с които несъмнено се отличават от земните жители. Но, мисля, че ще се намерят достатъчно желаещи да обяснят отклоненията с мутации. А когато станат пълнолетни ще им предоставим информацията, която имат сега „слънчевите зайчета“. Но тя ще придружава формирана, общественополезна личност. Те ще имат право да избират дали да предоставят на новата си родина знанията и неизвестните за нас способности или да се върнат в Плеядите да търсят братята си. Сегашната им субпространствена дрешка ще им бъде по мярка и може би им е съдено отново да организират своя разпръснат по Вселената народ. Във всеки случай „зайчетата“ ще си отидат като приятели.

– Те ще се съгласят ли? – Олга примирено взе кутийката – несигурното жилище на 200 богове, прието от тях като доброволно и напълно условно място за обитаване.

– Да помолим госта да отговори! – Гийом намигна на Оля палаво. – Пти! Ей, Пти!

Пти не благоволит да влезе в контакт. Свил се на тавана, по всички признаци той дремеше.

– Когато ги намерихме – започна Льоша, – те почти бяха и без съзнание от страх. И много се зарадваха, че някой ще вземе вместо тях решение, тъй като те нямат природна склонност към това.

Зямчиков искаше да добави нещо, но изведнъж запуши устата си с ръце, изчерви се и няколко пъти погледна към тавана.

– Фу, дявол! Той казва, че се доверява на нашия разум. Че още един такъв пристъп на страх направо ще ги побърка. Те са принудени да изгонят страха от диапазона на своите чувства. Освен това, не им се иска повече да бъдат деца.

– За кого говориш, Льоша?

Зямчиков се обърна към Оля и обясни сърдито:

– За Пти. За кого още?

– Това се нарича общуване от мозък в мозък! А защо не поиска да го каже на всички – попита щурманът язвително.

– Защото моят мозък му подхожда повече – подразни го Льоша.

Всички отдавна стояха в кръг и чакаха какво ще каже Ант.

– Надявам се, че постъпваме правилно. А иначе какво право имаме петимата да се разпореждаме със съдбите на две цивилизации?

Никой не искаше отново да започва разговор и неговият поглед се натъкваше на еднаквите, малко виновни усмивки на приятелите. Мислите някак изведнъж се разпръснаха. Оля се хвана за това, че Айя прекалено внимателно гледа командира: разбира се не е работа – такова симпатично момиче вече две години лети с Ант, а за такъв срок малко ли неща може да се

случат между тях! Но изведнъж сама се засрами и по-силно, отколкото беше необходимо, каза:

– Какво, да не би ние тук да не сме човечеството? Всеки човек е атом от него. И всичко, което се полага на цялото, всеки е длъжен да носи в себе си винаги.

– По-добре не би могло да се каже! – командирът се изправи. Всички облекчено въздъгнаха.

Оля не отвори очите на никого (всеки по принцип мислеше така), но важното е някой до теб да повтори на глас собствените ти мисли.

Ант отвори кутийката и пусна зайчетата да се разхождат по стените на кабинета. Пти радостно подскочи, за да ги посрещне.

* * *

По средата на паважа се тътреше момиче с чанта с дълга дръжка. Имаше все още малко коли и никой не й пречеше.

– Нонка! – повикаха я.

Момичето повдигна глава, дълго се взира и изведнъж се усмихна:

– Ти ли си, Оля? Така се замислих, че не виждам никого. На работа ли?

– Разбира се. А теб вече не те питам...

– А напразно. Това мое вечерно дежурство така се проточи...

– Както се е случило?

– Да не говорим! Ужасна нощ.

– Какво е станало? Кажете, де?

– Уморена съм до смърт. Подгъват ми се краката. Можеш ли да си представиш, да поемеш 24 двойки близнаци! При това нито на една майка лекарите не предсказваха второ дете!

– Невероятно!

– Къде ти! Когато измъкнаха Аркадий Иванович от леглото, така крещеше и бълваше змии и гущери. Аз, казва, няма да оставя работата така. Ще успея, казва, да изпратя всички вас на преквалификация!

– А малчуганите? Добре ли са?

– Здрави розови сукалчета! И знаеш ли, просто е смешно: във всяка двойка единият задължително е със сини очи. И то какви, с нетърпим блясък – като че ли са неонов слънчица.

– Ох, нима и на мен ще ми се случи същото днес?

– Оля, не мога да те позная. Лекар-междузвездник – и изведнъж се изплаши от близнаци.

– Изобщо не се изплаших. Просто така... Довиждане, Нонка!

Те се разделиха. Нонка умислено понесе своята чанта, като я люлееше на дългата дръжка. Но изведнъж се обърна:

– Забравих да те попитам: скоро ли заминаваш?

– Със следващия рейс. Ант каза, че този път – непременно!

– Щастлива си. Пак ще бъдете заедно. Е, всичко хубаво!

– Благодаря. Пази малчуганите.

– Какво?

– Близнаците, казвам, не забравяй. И техните майки също.

